

تاریخ دریافت: ۹۹/۹/۲۰

تاریخ پذیرش: ۹۹/۱۲/۲۰

فصلنامه مدیریت و چشم‌انداز آموزش

دوره ۲ شماره ۴، زمستان ۱۳۹۹ (پیاپی ۶)

Journal of Management and
educational perspective, Winter2021

Received: December 10, 2020

Accepted: March 10, 2021

The effect of visual teaching method using PowerPoint, video and photo based on educational management model on conceptual learning

Khashi jamalzehi, Ebrahim^۱

The aim of this study was how to determine the effectiveness of visual teaching method using PowerPoint, video and photos and based on the educational management model on students' conceptual learning. A quasi-experimental method was used in this study. The statistical population included female students of humanities in districts 1 and 2 of Tehran who were studying in the academic year 2017-2018. The sample size was determined based on Krejcie Morgan table, according which 297 students from among 1300 female students studying in the field of humanities. The education management model was based on visual instruction in the history course for the experimental group, and the current and traditional teaching method for the control group. The students' pre-knowledge was measured by means of the academic achievement test of the history course regarding the current situation at the first step, and after

^۱ PhD student in Information Science and Knowledge, Islamic Azad University of Tonekabon, Iran. email: khashi_198160@yahoo.com
DOI: <https://dx.doi.org/10.22034/jmep.2021.261432.1044>

implementing the model for the experimental group, post-test was performed in either groups. The data collected from the paired t-test showed a significant effect of the educational management model based on visual teaching on conceptual learning of students' history course in the experimental group. With the familiarity and support of school principals, it is necessary to create a suitable structure and atmosphere for the implementation of the learner management model in the teaching process. t-test showed a significant effect of the educational management model based on visual teaching on conceptual learning in the history of students in the experimental group. It is necessary to create a suitable structure and atmosphere for the implementation of the learner management model in the teaching process through familiarizing and support of school principals.

Keywords: Conceptual learning, management teaching method over education, visual teaching.

تأثیر روش تدریس دیداری با استفاده از پاورپوینت، فیلم و عکس بر مبنای الگوی مدیریت آموزش بر یادگیری مفهومی

ابراهیم خاشی جمال زهی^۱

چکیده

مطالعه حاضر با هدف تعیین اثربخشی روش تدریس دیداری با استفاده از پاورپوینت، فیلم و عکس بر مبنای الگوی مدیریت آموزش بر یادگیری مفهومی دانش آموزان در این پژوهش از روش نیمه آزمایشی استفاده شد. جامعه آماری شامل دانش آموزان دختر رشته علوم انسانی منطقه ۱ و ۲ شهر تهران بود که در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ در حال تحصیل بودند. حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی مورگان از بین ۱۳۰۰ دانش آموز دختر مشغول به تحصیل در رشته علوم انسانی ۲۹۷ دانش آموز تعیین شد. الگوی مدیریت آموزش بر اساس تدریس دیداری در درس تاریخ برای گروه آزمایش و روش تدریس متداول و سنتی برای گروه کنترل به کار گرفته شد. در مرحله اول، معلومات قبلی دانش آموزان با استفاده از آزمون پیشرفت تحصیلی درس تاریخ در خصوص وضع جاری اندازه گیری شد و پس از اجرای الگوی مذکور برای گروه آزمایش، پس از آزمون از هر دو گروه به عمل آمد. داده‌های جمع آوری شده از آزمون t زوجی بیانگر تأثیر قابل توجه الگوی مدیریت آموزش بر اساس تدریس دیداری بر یادگیری مفهومی در درس تاریخ دانش آموزان در گروه آزمایش بود. لازم است با آشنایی و پشتیبانی مدیران مدارس ساختار و فضای مناسب برای اجرای الگوی مدیریت آموزش در فرایند تدریس ایجاد شود.

کلیدواژه‌ها: یادگیری مفهومی، روش تدریس مدیریت بر آموزش، تدریس دیداری.

۱. دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی تنکابن، ایران

khashi_198160@yahoo.com

مقدمه

در هر فرایندی عوامل گوناگونی موثرند و از آن جا که یادگیری نیز یک فرایند است، عوامل مختلفی بر یادگیری تأثیر می‌گذارد که آمادگی و تجربیات قبلی، محیط یادگیری، فعالیت یادگیرنده، انگیزه یادگیرنده، زمان یادگیری، مدت زمان هر جلسه، یاددهنده، روش‌های یاددهی - یادگیری و استفاده از چند حس از آنجمله اند (Shafiee & Sharifzadeh, 2021). با در نظر گرفتن این که استفاده از چند حس بیش از استفاده از یک حس در یادگیری مؤثر است، بهتر است از کلیه وسایل کمک آموزشی دیداری - شنیداری مانند لوحه، طرح، نقاشی، منحنی، نمودار، عکس، پاورپوینت و فیلم در آموزش استفاده کرد (Khalili, 2017). یکی از دلایل عمده استفاده و بکارگیری رسانه‌های آموزشی در فرایند آموزش و یادگیری نقشی است که حواس مختلف در یادگیری دارا هستند که موجب یادگیری بهتر و عمیق‌تر می‌شوند. فناوری‌های آموزشی جدید و دیداری جان تازه‌ای به مباحث درسی می‌دهد و یادگیرنده را به وجد می‌آورد (Poloie & Farhadian, 2020). یکی از درس‌های مهم در نظام آموزشی هر کشور درس تاریخ است. تاریخ هر ملتی نمادی از هویت آن ملت است که در شکل‌گیری شخصیت و هویت جوانانش نقش اساسی دارد. ملتی که به تاریخ خود بها دهد و جوانان را با فرهنگ و تمدن خود آشنا کند بی‌شک در مواجهه با تهدیدها و تهاجم‌های فرهنگی خود را نمی‌بازد (Ahmadi & Ahmadi, 2019). در بررسی روش تدریس درس تاریخ، دو مشکل مهم قابل تأمل است: (۱) تکیه بیش از حد بر محفوظات و انتقال اطلاعات و دوری گزیدن از آموزش تفکر انتقادی و (۲) عدم جذابیت درس تاریخ برای دانش‌آموزان به خاطر استفاده از روش‌های سنتی در تدریس از سوی معلمان (Rahimi & Rahimi, 2016). از سویی دیگر، به دلیل اینکه اطلاعات تاریخی انباشته شده در حافظه دانش‌آموزان به سرعت از ذهن آن‌ها محو می‌شود، آموزش درس تاریخ نیازمند روش‌شناسی و الگوی تدریس متفاوتی است. الگوی مدیریت آموزش مباحث درسی مبتنی بر نظریه نوین مدیریت است که بویژه برای مدیریت

آموزش مباحث مختلف درسی در کلاس‌های مقاطع مختلف آموزشی توسط بهرنگی (۲۰۱۰) بیان شده و بکار رفته است. الگوی مدیریت آموزش با گام‌های خود در فرآیند یادگیری با استفاده از مشارکت یادگیرندگان زمینه‌ای راهبردی و عملی برای پیاده سازی یافته‌های مدلل تحقیقات علمی و نظری در آموزش فراهم آورده است که با کاربرد آن می‌توان اهداف و اصول تعلیمی و تربیتی را پیاده نمود (Mirjamali, et al., 2019). بهرنگی (۲۰۱۰) مراحل و گام‌های الگوی مدیریت آموزش را در سه بخش و ده گام به شرح زیر بیان کرده است (Behrangi & Mesbah, 2015):

بخش اول قبل از تدریس؛ ایجاد هماهنگی بین معلم و مدیر واحد آموزشی و حمایت مدیر از معلم است شامل (۱) ساختار بندی مفاهیم و عناوین اصلی درس در قالب رسم نقشه و نمودار، (۲) تصویر سازی از عناوین کلی و جزئی مبحث درسی، (۳) ارزیابی تکوینی آمادگی شاگرد بر اساس نقشه درس، (۴) تسلط یابی و نقش آن در ارزیابی از مقدار تسلط ذهنی شاگردان از راه تکالیف درسی، (۵) ترسیم مجدد نمودار پیوند بین عناوین و زیر عناوین مبحث درسی به طور مستقل، (۶) گروه بندی و خودارزیابی و نقش آن در تقویت اعتماد به نفس شاگرد، (۷) جورچین و آغاز استفاده از خلاقیت شاگردان در یادگیری (تهیه نمودار مطلوب)

بخش دوم فعالیت‌های حین تدریس؛ (۸) تدوین سناریوی تدریس محتوای درس (روایت تدریس)، (۹) آموزش (اجرای برنامه تهیه شده) و (۱۰) ارزیابی پایانی و تأثیر آن بر شناسایی مشکلات یادگیری.

بخش سوم فعالیت‌های پس از تدریس؛ ارزیابی معلم و مدیر از مشکلات و موانع موجود برای تدریس در کلاس و تلاش برای رفع آنها.

بهرنگی (۲۰۱۰) تاکنون شکل‌های متنوعی از الگوی مدیریت آموزش خود را در مطالعات متعدد معرفی کرده است. بررسی‌ها، نشان دهنده پیشینه نظری و تجربی مستدل در حمایت از این مدل در راستای مطالعه حاضر بوده است.

کردلو و بهرنگی (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای با عنوان «اندازه اثر داربست عقلی مدیریت آموزش در کاربرد تکنولوژی‌های نوین آموزشی بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی در درس علوم دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی منطقه ۱ و ۲ شهر تهران انجام شد، نشان دادند داربست عقلی مدیریت آموزش در کاربرد تکنولوژی‌های نوین آموزشی بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی در درس علوم دانش‌آموزان مؤثر است (Kordloo, A., Behrangi, M.2020).

ژنگ و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیقی با عنوان «تأثیر استفاده از وسایل کمک آموزشی بر بهبود عملکرد و پیشرفت تحصیلی دانشجویان» که بر روی دانشجویان رشته‌های مهندسی در دانشگاه‌های ترکیه انجام شد، نشان دادند استفاده از وسایل کمک آموزشی بر بهبود عملکرد و پیشرفت تحصیلی دانشجویان تأثیر مثبت و معناداری دارد (Zheng et al.2020).

وو و رائو (۲۰۱۸) در تحقیقی با عنوان «اثر بخشی و کارآیی در اضافه کردن پیام‌های آموزشی به یک فناوری آموزشی تعاملی هنگام یادگیری با بازنمایی‌های بصری» که بر روی رشته‌های پزشکی در دانشگاه‌های چین انجام شد، نشان دادند استفاده از ابزارهای کمک آموزشی بر میزان یادگیری دانشجویان و پیشرفت تحصیلی آن‌ها تأثیر مثبت و معناداری دارد (Wu, S. P., & Rau, MA.2018).

بهرنگی و مصباح (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان «تأثیر به کارگیری الگوی آموزشی مدیریت آموزش در نظام آموزشی به منظور استفاده از فرصت‌ها و عبور از چالش‌ها و موانع پیشرفت» که بر روی دانش‌آموزان سال اول دبیرستان غیردولتی دخترانه منطقه ۵ آموزش و پرورش شهر تهران انجام شد، نشان دادند الگوی مدیریت آموزش ظرفیت استفاده از سبک رهبری تحولی و نیز شیوه‌های آموزش مسئولیت‌پذیری را در خود داشته است و می‌تواند تفاوت بارز در پیشرفت درسی در درس زیست شناسی و مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان فراهم نماید (Behrangi, M. R.,; Mesbah, T.2016).

نصیری (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر تدریس علوم تجربی با الگوی مدیریت آموزش بر یادگیری خودراهبر و پیشرفت درسی دانش‌آموزان پسر سال سوم راهنمایی شهرستان بهارستان در سال تحصیلی ۹۳-۹۲» نشان داد که استفاده از الگوی مدیریت آموزش هم بر خودراهبری دانش‌آموزان در یادگیری و هم بر پیشرفت درسی آنها تأثیر مثبت دارد (Nasiri, R. A. 2015).

زبرجدی آشتی (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان «اثربخشی الگوی مدیریت آموزش ریاضی سال اول دبیرستان در پیشرفت تحصیلی و خودکارآمدی دانش‌آموزان پسر شهرستان اسدآباد در سال تحصیلی ۹۳-۹۲» نشان داد که استفاده از الگوی مدیریت آموزش ریاضی هم بر پیشرفت تحصیلی و هم بر خودکارآمدی دانش‌آموزان تأثیر مثبت دارد (Zabarjadi Ashti, A. 2015).

ذوقی پور (۲۰۱۴) در پژوهشی با عنوان «مستند سازی اهمیت الگوی مدیریت آموزش علوم با شناسایی تأثیر کاربرد اصول سلامت سازمانی در مدیریت کلاس درس جغرافیای سال دوم دبیرستان دخترانه کوهدهشت» نشان دادند الگوی مدیریت آموزش بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، سلامت سازمانی کلاس درس و توسعه نگرش مثبت دانش‌آموزان مؤثر است (Zoghipour, S. 2014).

ستونه (۲۰۱۴) در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر الگوی مدیریت آموزش بر یادگیری و نگرش دانش‌آموزان بر اساس رویکرد مهندسی مجدد» نشان دادند الگوی مدیریت آموزش بر اساس رویکرد مهندسی مجدد بر بهبود یادگیری درس مطالعات اجتماعی دانش‌آموزان تأثیر دارد (Sotoneh, M. 2014).

باتوجه به اینکه نشان دادن تصاویر و شکل‌های متنوع، همیشه بهترین راه برای یاددهی مؤثرتر و یادگیری عمیق‌تر دروس بوده است، این مطالعه، سعی بر آن داشته است که به این سؤال پاسخ دهد که تا چه میزان روش تدریس دیداری با استفاده از الگوی مدیریت آموزش

بر یادگیری مفهومی درس تاریخ دانش آموزان دختر دبیرستان رشته علوم انسانی شهر تهران تأثیر دارد؟

روش پژوهش

روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی، با طرح پیش آزمون و پس آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل کلیه دانش آموزان دختر سال دوم دوره متوسطه علوم انسانی در منطقه ۱ و ۲ آموزش و پرورش شهر تهران، شامل ۱۳۰۰ نفر بود که در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ مشغول به تحصیل بودند. انتخاب نمونه به شیوه نمونه گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای و نسبتی انجام شد؛ به گونه‌ای که از منطقه ۱ شمال تهران، پنج مدرسه و از هر مدرسه یک کلاس به نسبت توزیع جهات جغرافیایی (مدرسه یاس لواسان (شمال منطقه یک)، مدرسه صابربین (شرق)، مدرسه سمیه (غرب)، مدرسه بوعلی سینا (مرکز)، مدرسه شهید بهشتی (جنوب منطقه یک تهران) برای گروه آزمایش انتخاب شد و برای گروه کنترل نیز از منطقه ۲، پنج مدرسه راه زینب (شمال) مدرسه فیاض بخش (شرق)، مدرسه نیکان (غرب منطقه دو)، مدرسه هدی (مرکز)، مدرسه فرهنگ رضوان (جنوب)، در ۵ جهت جغرافیایی به صورت تصادفی انتخاب شدند. قابل ذکر است که همه مدارس دبیرستان دخترانه دولتی دارای رشته علوم انسانی بودند.

حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی و مورگان (Krejcie & Morgan, 1970) از بین ۱۳۰۰ دانش آموز دختر مشغول به تحصیل در رشته علوم انسانی، ۲۹۷ دانش آموز تعیین شد که ۱۴۸ نفر در گروه آزمایش (۵ مدرسه در منطقه ۱ شمال تهران) و ۱۴۹ نفر در گروه کنترل (۵ مدرسه در منطقه ۲ تهران) گنجانده شدند. برای اندازه گیری پیشرفت تحصیلی دانش آموزان از ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در درس تاریخ استفاده شد. سپس الگوی مدیریت آموزشی، طی ده گام با تأکید بر روش تدریس دیداری به مدت ۱۰ جلسه، برای دانش آموزان گروه آزمایش اجرا شد. در هر جلسه محتوا و تکالیف جلسه قبل بطور خلاصه به معلم آموزش داده شد و

مورد بحث و بررسی قرار می‌گرفت و سپس محتوای جلسه جدید آموزش داده می‌شد. در تمامی جلسات ضمن ارتباط حسنه متقابل و دو طرفه بین اعضای گروه و معلم، آموزش صورت می‌گرفت و تمریناتی نیز برای جلسه آینده تعیین می‌گردید و در نهایت پس از اتمام آموزش‌ها، پس آزمون بر روی گروه آزمایش و کنترل اجرا گردید. سناریوی مدیریت آموزش بر اساس رعایت اصول تدریس دیداری در درس تاریخ (با هدف ارتقاء سطح یادگیری مفهومی درس) به شرح زیر بودند:

جدول ۱. دستورالعمل مدیریت آموزش بر اساس رعایت اصول تدریس دیداری در درس تاریخ

جلسات	شرح	آثار
جلسه اول	تحلیل مبحث درسی براساس خلق پیوند بین مفاهیم عمده	این گام زمینه را برای مفهوم آموزی در درس تاریخ و تحلیل فرآیندهای تفکر دانش آموزان و کمک به آنان در جهت تدوین راهبردهای مؤثرتر فراهم می‌کند.
جلسه دوم	ایجاد آمادگی برای خلق و یادگیری تصویرسازی از عناوین کلی و جزئی مبحث درسی	تشویق دانش آموز برای یادگیری مفهومی درس تاریخ مبتنی بر ساخت پاورپوینت و استفاده از تصاویر مرتبط با مفهوم و شخصیت‌های تاریخی درس تاریخ که سبب ثبت تصاویر در ذهن دانش آموز و زمینه‌ای برای درک عمیق درس خواهد بود و از سویی دیگر گروه مبتکر و خلاق مورد توجه و تشویق قرار خواهد گرفت.
جلسه سوم	ارزیابی تکوینی آمادگی شاگردان و کنترل تولیدات و ذهنیات شاگردان	همکاری گروه‌ها و افزایش رغبت دانش آموزان به یادگیری درس تاریخ با نمایش فیلم و عکس‌های مرتبط به واقعه‌ها و شخصیت‌های تاریخی در درس و تقویت تصور و یادگیری عمیق و تثبیت موضوع درس به روش تدریس دیداری در ذهن دانش آموز به منظور بالا بردن سطح یادگیری مفهومی.
جلسه چهارم	تسلط یابی و نقش آن در ارزیابی مقدار تسلط ذهنی شاگردان از طریق تکالیف	افزایش سطح یادگیری مفهومی از درس تاریخ و ارزیابی میزان تسلط ذهنی دانش آموزان
جلسه پنجم	ترسیم مجدد نمودار پیوند بین عناوین و زیر عناوین مبحث درسی توسط دانش	بهبود روابط بین معلم و دانش آموز و صمیمیت میان آنها. ایجاد پیوند بین مطالب یادگرفته شده.

جلسات	شرح	آثار
	آموز به طور مستقل	
جلسه ششم	خودارزیابی دانش آموزان در گروه‌های ۴ نفره و نقش آن در یادگیری مفهومی	تعمق گرایی دانش آموز و پیشگیری از حفظ کردن مطالب در درس تاریخ با استفاده از تبادل نظر.
جلسه هفتم	تهیه نمودار مطلوب توسط شاگردان	دانش آموزان یاد می‌گیرند که نوآوری، ابتکار و خلاقیت خود را به کارگیرند و درباره ساختار منسجم‌تر و با معناتری از درس بیندیشند. این گام خودآغازی برای مستقل شدن در تفکر است و منجر به یادگیری براساس تفهیم مطالب و درک عمیق درس تاریخ می‌شود.
جلسه هشتم	تدوین سناریوی تدریس محتوای درس (روایت تدریس)	معلم از دانش آموزان برای بهبود یادگیری مفهومی‌شان در درس تاریخ و به استاد بر روش تدریس دیداری، کمک گرفته و آن‌ها را تشویق کرده و کار به آن‌ها واگذاری می‌کند.
جلسه نهم	آموزش (اجرای برنامه تهیه شده توسط معلم و دانش آموزان)	معلم در این مرحله الگوهای مناسب آموزش دیداری را برحسب شرایط حاکم بر کلاس درس و عناصر تدریس انتخاب و طرح درس خود را با استفاده مناسب از تکنولوژی به اجرا در می‌آورد، یادگیری فعال دانش‌آموزان را در هنگام آموزش برمی‌انگیزد.
جلسه دهم	ارزیابی پایانی	معلم با استفاده از آزمون پیشرفت تحصیلی، نتیجه حاصل را ارزشیابی می‌نماید.

پس از جلسات آموزشی، آزمون پیشرفت تحصیلی از دانش‌آموزان گرفته شد تا میزان ارتقاء سطح یادگیری مفهومی هر دانش‌آموز در درس تاریخ، بر اساس الگوی مدیریت آموزشی سنجیده شود.

تجزیه و تحلیل داده‌های جمع آوری شده با استفاده از آزمون زوجی انجام شد.

یافته‌های تحقیق

به منظور آزمون نرمال بودن متغیرها، از روش کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شده است. جدول ۲ شامل آماره آزمون کولموگروف-اسمیرنوف و سطح معنی داری متغیرهای پژوهش می‌باشد.

جدول ۲. شاخص توصیفی و آماره آزمون کولموگروف-اسمیرنوف متغیرهای پژوهش

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	آماره آزمون	سطح معناداری
پیش آزمون پیشرفت تحصیلی گروه آزمایش	۱۴۸	۱۵/۳۹۷	۲/۱۲۷۷۱	۰/۱۹	۰/۰۹۷
پس آزمون پیشرفت تحصیلی گروه آزمایش	۱۴۸	۱۶/۸۹۱۹	۱/۴۸۲۳۷	۰/۱۹۲	۰/۰۵۷
پیش آزمون پیشرفت تحصیلی گروه کنترل	۱۴۹	۱۵/۵۵۲	۲/۵۰۱۰۶	۰/۱۴۴	۰/۰۸۳
پس آزمون پیشرفت تحصیلی گروه کنترل	۱۴۹	۱۵/۵۷۷۲	۲/۵۲۴۳۶	۰/۱۷۶	۰/۰۹۶

باتوجه به اینکه سطح معنی داری برای متغیرها بیشتر از ۰/۰۵ است، داده‌ها از توزیع نرمال برخوردار هستند و برای بررسی فرضیه پژوهش در دو گروه آزمایش و کنترل استفاده از آزمون t زوجی منطقی می‌باشد.

فرضیه پژوهش: روش تدریس دیداری با استفاده از پاورپوینت، فیلم و عکس و بر مبنای الگوی مدیریت آموزش بر یادگیری مفهومی درس تاریخ مؤثر است.

جدول ۳. نتیجه آزمون t زوجی در گروه آزمایش بین دو وضعیت پیش آزمون و پس آزمون با استفاده از

آزمون پیشرفت تحصیلی

سطح معناداری	df	آماره t	کران بالا	کران پایین	خطای استاندارد میانگین	انحراف معیار	میانگین تفاضل	آزمون پیشرفت تحصیلی در گروه آزمایش
۰/۰۰۰۱	۱۴۷	-۷/۵۰۸	-۱/۱۰۱۴۳	-۱/۸۸۸۴۳	۰/۱۹۹۱۲	۲/۴۲۲۳۴	-۱/۴۹۴۹۳	

در جدول ۳ نمونه در پیش‌آزمون گروه اول و در پس‌آزمون گروه دوم توسط آزمون پیشرفت تحصیلی انتخاب شده‌اند و اختلاف میانگین دو گروه برابر ۱/۴۹۴۹۳ نشان داده شده

است و با توجه به اینکه سطح معنی داری کمتر از $0/05$ است فرض عدم برابری میانگین دو گروه پذیرفته می شود و به بیان دیگر میانگین دو گروه باهم برابر نیست و با توجه به منفی بودن کران بالا و پایین، میانگین در پس آزمون بالاتر از پیش آزمون بوده است در نتیجه در گروه آزمایش بین دو وضعیت پیش آزمون و پس آزمون تفاوت معنی داری مشاهده شده است.

جدول ۴. نتیجه آزمون t زوجی در گروه کنترل بین دو وضعیت پیش آزمون و پس آزمون با استفاده از آزمون

پیشرفت تحصیلی

سطح معناداری	df	آماره t	کران بالا	کران پایین	خطای استاندارد میانگین	انحراف معیار	میانگین تفاضل	آزمون پیشرفت تحصیلی در گروه کنترل
۰/۱۴۴	۱۴۸	-۱/۴۷	۰/۰۰۸۶۸	-۰/۰۵۹۰۱	۰/۰۱۷۱۳	۰/۲۰۹۰۵	-۰/۰۲۵۱۷	

در جدول ۴ نمونه در پیش آزمون گروه اول و در پس آزمون گروه دوم توسط آزمون پیشرفت تحصیلی انتخاب شده اند و اختلاف میانگین دو گروه برابر $0/02517$ نشان داده شده است و با توجه به اینکه سطح معنی داری بیشتر از $0/05$ است فرض برابری میانگین دو گروه پذیرفته می شود در نتیجه در گروه کنترل بین دو وضعیت پیش آزمون و پس آزمون تفاوت معنی داری مشاهده نشده است. در نتیجه فرضیه پژوهش تأیید می شود و روش تدریس دیداری با استفاده از پاورپوینت، فیلم و عکس و بر مبنای الگوی مدیریت آموزش بر یادگیری مفهومی درس تاریخ مؤثر است.

بحث و نتیجه گیری

مطالعه حاضر با هدف تعیین اثربخشی روش تدریس دیداری با استفاده از پاورپوینت، فیلم و عکس و بر مبنای الگوی مدیریت آموزش بر یادگیری مفهومی دانش آموزان انجام شد. نتیجه آزمون t زوجی در گروه آزمایش بین دو وضعیت پیش آزمون و پس آزمون با استفاده از آزمون پیشرفت تحصیلی نشان داد که در پیش آزمون گروه اول و در پس آزمون گروه دوم

توسط آزمون پیشرفت تحصیلی اختلاف میانگین دو گروه برابر $1/49493$ نشان داده شده است و با توجه به اینکه سطح معنی داری کمتر از $0/05$ است فرضیه پژوهش پذیرفته و در گروه آزمایش بین دو وضعیت پیش آزمون و پس آزمون تفاوت معنی داری مشاهده شد. همچنین در گروه کنترل بین دو وضعیت پیش آزمون و پس آزمون تفاوت معنی داری مشاهده نشد. بنابراین این مطالعه نشان داد روش تدریس دیداری با استفاده از پاورپوینت، فیلم و عکس و بر مبنای الگوی مدیریت آموزش بر یادگیری مفهومی درس تاریخ در گروه آزمایش مؤثر است. این یافته همسو با مطالعه (Behrangi, M. R.,; Mesbah,;Kordloo, A., Behrangi, M.2020)؛ Sotoneh,؛ Zoghipour, S.2014؛ Zabarjadi Ashti, A.2015؛ Nasiri, R. A.2015؛ T.2016) است که تأثیر الگوی مدیریت آموزش را بر یادگیری و پیشرفت درسی در درس علوم تجربی، زیست شناسی، ریاضی و مطالعات اجتماعی نشان دادند. این یافته همچنین با یافته مطالعه (Zheng et al.2020) همخوان است مبنی بر اینکه استفاده از وسایل کمک آموزشی بر بهبود عملکرد و پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان تأثیر مثبتی دارد. مطالعه (Wu, S. P., & Rau, M. A.2018) نیز نشان داد که یادگیری با بازنمایی‌های دیداری و با کمک ابزارهای کمک آموزشی بر میزان یادگیری و پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان مؤثر است که در راستای مطالعه حاضر است. در تبیین این یافته می‌توان گفت الگوی مدیریت آموزش با آثار آموزشی، پرورشی و درسی چشم‌گیری که به همراه دارد، سبب افزایش کارگروهی و جمعی در دانش آموزان شده و هر دانش‌آموز را موظف به یاد دادن موضوع مربوط به خود به همتایان خود و آموختن مطالب دیگر از آنان می‌شود و به استناد روش دیداری نظیر فیلم، عکس و پاورپوینت سبب برانگیختن حس کنجکاوی دانش‌آموز در درس مربوطه به ویژه تاریخ که پر از حوادث و اتفاقات تاریخی است، می‌شود و سطح یادگیری مفهومی را در دانش‌آموز افزایش می‌دهد. این الگو، دانش‌آموزان را به طور مستقیم درگیر کارگروهی در امر یادگیری می‌کند و برای کسب اطلاعات مرتبط علمی از طریق مطالعه و بر مبنای روش‌های دیداری و امور دیگر آموزشی فرصت بیشتری ایجاد می‌نماید. به دلیل رویکرد پویا و با قابلیت انعطاف الگوی

مدیریت آموزش و بر مبنای تدریس دیداری، می توان آن را بهترین جایگزین برای روال موجود آموزش دانست. گام های اولیه این الگو به دانش آموز جهت پیدایش و گسترش جامعیت فکر و آمادگی و استقلال در یادگیری و از همه مهم تر یادگیری عمیق و مفهومی - نه یادگیری سطحی و یا حفظ مطالب- برای کسب بینش کلی از درس کمک می کند. گام های آخر به ویژه گام هشتم و نهم، جهت ارائه نمودار با استفاده از الگوی تدریس، روش تدریس و تکنولوژی دیداری منجر به افزایش سطح تحلیل و یادگیری مفهومی دانش آموزان و انعطاف پذیری ذهن و تعمیم تعاریف مفاهیم دریافت شده می گردد. پیشنهاد می شود نویسندگان کتاب های درسی به ویژه درس تاریخ، با آگاهی از مبانی نظری و آزمایشی الگوی ده گام یادگیری مدیریت آموزش، محتوای کتاب درسی را به نحوی تهیه نمایند که از پیوند بین سرخطها، هماهنگی افقی و عمودی ساختاری آنها و ساخت دانش منظم برخوردار باشند و در تدریس خود با توجه به یافته های پژوهش از تدریس دیداری و لزوم استفاده از ابزار تدریس دیداری تاکید کنند.

Reference

- Ahmadi, T., & Ahmadi, G. A. (2019). Teaching the history of necessities and new methods. *The growth of history education*. 26. 20 (1). 26-31. (In Persian)
- Behrangi, M. R., Mesbah, T. (2015). The Impact of Using the Educational Model of "Education Management" in the Educational System in order to Use the Opportunities and Overcome the Challenges and Barriers to Progress, *4th Conference on the Islamic-Iranian Model of Progress*, May 21, 2015. (In Persian).
- Behrangi, M. R.; Mesbah, T. (2016). The effect of using the educational model of "education management" in the educational system in order to use the opportunities and overcome the challenges and obstacles to progress, the fourth conference of the Islamic-Iranian model of progress, May 21, 2015. (In Persian)

- Khalili, A. (2017). Comparison of the effect of education with multimedia (Genoebra, PowerPoint) and traditional education in learning mathematics (geometry) in the first secondary school of Fajr in Qom, Master Thesis F Payam Noor Rey. (In Persian)
- Kordloo, A., Behrangi, M. (2020). The effect of intellectual scaffolding on educational management in the application of new educational technologies on academic motivation and academic achievement in science courses for female students in the fifth grade of elementary school. *Management and Educational Perspective*, 2(1), 19-33. (In Persian) doi: <https://dx.doi.org/10.22034/jmep.2020.231073.1012>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- Mirjamali, S. Kh., Behrangi, M. R., Abdollahi, B., & Abasian, H. (2019). Investigating Replishing the Attributes of the Managerial Wisdom and Entrepreneurship into Different Stages of the Managing Entrepreneurship Education Model to Enhance the Entrepreneurial Motivation of Students and Their Management Wisdom. *Managing Education in Organizations*, 8(1), 127-157. (In Persian)
- Nasiri, R. A. (2015). Investigating the effect of teaching experimental sciences with the model of education management on self-directed learning and academic achievement of male third year middle school students in Baharestan city in the academic year of 2013-2014; Master's thesis; Teacher Training University - Tehran - Faculty of Psychology and Educational Sciences. (In Persian)
- Poloie, L., Farhadian, F. (2020). The Application of Educational Technology Components in the Main Sources of Curriculum Planning. *Management and Educational Perspective*, 2(1), 49-69. (In Persian) doi: <https://dx.doi.org/10.22034/jmep.2020.233969.1015>
- Rahimi, K., & Rahimi, A. (2016)., History lesson and learning it through school and teacher perspective, the first national conference on new research in the field of humanities and social studies in Iran, Tehran. (In Persian)
- Sotoneh, M. (2014) Investigating the Impact of Education Management Model on Students' Learning and Attitude Based on Reengineering

- Approach, M.Sc. Thesis, Faculty of Psychology and Educational Sciences; Teacher Training University, Tehran. (In Persian)
- Shafiee, S., & Sharifzadeh, M. (2021) A Study of Students' Learning Styles, Contemporary Research in Science and Research, Volume and Number: Volume 2, Number 13, 35-4۴. (In Persian)
- Zabarjadi Ashti, A. (2015). The effectiveness of the first year high school math education management model in academic achievement and self-efficacy of Asadabad male students in the academic year 2013-۲۰۱۴ Thesis. Faculty of Management and Accounting, Teacher Training University. Tehran, (In Persian)
- Zoghipour, S. (2014). "Documenting the importance of science education management model by identifying the impact of the application of organizational health principles in the management of the geography class of the second year of Koohdasht girls' high school" Thesis. Masters; Faculty of Education and Psychology. Teacher Training University - Tehran. (In Persian)
- Zheng, H., Moosavi, V., & Akbarzadeh, M. (2020). Machine learning assisted evaluations in structural design and construction. *Automation in Construction*, 119, 103346.
- Wu, S. P., & Rau, M. A. (2018). Effectiveness and efficiency of adding drawing prompts to an interactive educational technology when learning with visual representations. *Learning and Instruction*, 55, 93-104.